

EKSTERNA MATURA
za učenike osnovne škole

VODIČ ZA EKSTERNU MATURU
U ŠKOLSKOJ 2013/2014. GODINI
HISTORIJA/POVIJEST

Stručni tim za Historiju/Povijest:

Asmir Hasičić, prof.

Smilja Mrđa, prof. Sanida Nuhanović, prof.

decembar, 2013. god.

SADRŽAJ

UVOD.....	4
1. OPĆI CILJEVI ISPITA I ISHODI ZNANJA.....	4
1.1. Obrazovni ishodi.....	4
2. STRUKTURA VODIČA I STRUKTURA TESTA	5
3. UPUTSTVA ZA TESTIRANJE.....	6
4. PREGLED NASTAVNIH JEDINICA PO TEMATSKIM CJELINAMA.....	7
5. PRIMJER PITANJA PO TEMATSKIM CJELINAMA.....	10
6. PRIMJER URAĐENOG TESTA.....	16
7. LITERATURA.....	18

UVOD

Na osnovu člana 25. Zakona o osnovnom odgoju i obrazovanju („Službene novine Kantona Sarajevo“ br. 10/04, 21/06, 26/08 i 31/11), učenici, nakon završene osnovne devetogodišnje škole, polažu Eksternu maturu, kojom se provjeravaju znanja, sposobnosti i vještine stečene u toku devetogodišnjeg osnovnog odgoja i obrazovanja. Sa tim ciljem napravljen je Vodič za predmet Historija/Povijest koji sadrži najvažnije programske sadržaje iz historije, kao kvalitetnu osnovu za nastavak daljeg školovanja. Historija/Povijest je na Eksternoj maturi izborni predmet. Vodič za polaganje Eksterne mature temeljni je dokument ispita u kojem su navedeni opći ciljevi ispita, ishodi znanja, obrazovni ishodi, struktura Vodiča, struktura testa, uputstva za testiranje, pregled nastavnih jedinica po tematskim cjelinama, primjeri pitanja po tematskim cjelinama, primjer urađenog testa i literaturu.

1. OPĆI CILJEVI ISPITA I ISHODI ZNANJA

Ovim ispitom se želi provjeriti nivo usvojenih znanja, kao i stepen sposobnosti, koje su učenici razvili u toku devetogodišnjeg osnovnog obrazovanja, a u skladu sa ciljevima i zadacima postavljenim kod proučavanja Historije/Povijesti, prema Nastavnom planu i programu za šesti, sedmi, osmi i deveti razred devetogodišnje osnovne škole.

1.1. Obrazovni ishodi

Primarno obrazovni ishodi predviđaju da učenici, nakon završenog devetog razreda devetogodišnje osnovne škole, posjeduju osnovna znanja iz Historije/Povijesti o razvoju ljudske civilizacije od najstarijih vremena do savremenog doba, da pokazuju razumijevanje za uzročno-posljedične veze te prepoznaju značajne historijske procese i pojave.

Osnovna znanja iz predmeta Historija/Povijest podrazumijevaju poznavanje društvenog, političkog, privrednog, kulturno-civilizacijskog i naučno-obrazovnog razvoja čovjeka kroz prošlost.

Jedna od važnih vještina koje potiče izučavanje Historije/Povijesti jeste i razumijevanje historijskih procesa i pojava koji u pravilu podrazumijevaju jasno sagledavanje uzroka, toka i posljedice.

Prepoznavanje važnih historijskih pojava, uočavanje važnih historijskih činjenica u historijskoj građi, razumijevanje hronologije i historijskih pojmova kao i sposobnost analize važnih historijskih izvora bitni su segmenti i funkcionalni ciljevi u toku obrazovanja učenika iz predmeta Historija/Povijest.

Važan obrazovni ali i odgojni cilj jeste i poticanje interesovanja učenika za nacionalnu historiju sa očekivanim ishodom pozitivne afirmacije razvoja domoljubnog osjećaja i prednostima multikulturalnosti. Historijski razvoj Bosne i Hercegovine, počev od poznavanja prilika iz antičkog perioda na prostorima Bosne i Hercegovine, preko razvoja srednjovjekovne Bosne, položaja naše zemlje u Novom vijeku pod stranom vlašću, sve do ponovnog sticanja nezavisnosti i međunarodnog priznanja.

Konkretni obrazovni ciljevi podrazumijevaju konačnu sistematizaciju znanja i vještina nakon izučavanja predmeta Historija/Povijest u 6., 7., 8. i 9. razredu devetogodišnje osnovne škole.

Iz opće historije učenici treba da:

- razumiju principe podjele prošlosti, poznaju principe računanja vremena u historiji;
- razumiju kako su se mijenjale historijske epohe, koji su međaši označili granice velikih historijskih epoha.
- znaju i razumiju koji su događaji doveli do značajnih historijskih procesa koji su od srednjeg vijeka utjecali na postepeno formiranje političke, ekonomske i društvene slike Evrope i svijeta;
- prepoznaju dinamiku razvoja koja je uslijedila sa nastupom Novog vijeka, međusobnim odnosima među civilizacijama i ubrzanom napretku koje je čovječanstvo ostvarilo;
- poznaju pojam revolucije kao i vrste revolucija koje su mijenjale sliku Evrope i svijeta;
- razumiju razvoj nacionalnih država i ulogu različitih faktora koji su utjecali na formiranje nacionalnih država u Evropi;
- znaju i razumiju važne historijske procese koji su obilježili XX stoljeće, uzroke i posljedice svjetskih ratova, ulogu hladnog rata, te integracijskih i disolucijskih procesa koji su obilježili ovaj period.

Iz nacionalne historije učenici treba da:

- poznaju najvažnije lokalitete i kulturno-civilizacijske tekovine antičke epohe na prostorima Bosne i Hercegovine;
- poznaju politički, privredni, društveni i kulturni razvoj srednjovjekovne Bosne;
- razumiju položaj Bosne u sastavu Osmanskog carstva kao i novi kulturno-civilizacijski kolosijek razvoja Bosne; poznaju posljedice koje je na Bosnu ostavljao položaj pograničnog ejaleta.
- poznaju važne promjene koje su se odigrale u Bosni i Hercegovini dolaskom austrougarske vlast, prepoznaju novi pravac u kulturno-civilizacijskom razvoju;
- znaju osnovne činjenice iz historije Bosne i Hercegovine u sastavu Kraljevine SHS/Jugoslavije;
- razumiju značaj Bosne i Hercegovine kao centra narodnooslobodilačke borbe u toku Drugog svjetskog rata na našim prostorima (1941-1945);
- poznaju glavne crte političkog i privrednog razvoja Bosne i Hercegovine u sastavu socijalističke Jugoslavije;
- razumiju dešavanja koja su dovela do referenduma o samostalnosti Bosne i Hercegovine 1992. godine i međunarodnog priznanja;
- znaju za uzroke i posljedice rata u Bosni i Hercegovini (1992-1995) i razumiju ustroj dejtonske Bosne i Hercegovine.

2. STRUKTURA VODIČA I STRUKTURA TESTA

Nastavni plan i program za šesti, sedmi, osmi i deveti razred devetogodišnje osnovne škole Federacije Bosne i Hercegovine i udžbenici koje je odobrila Koordinacija ministara obrazovanja i nauke u Federaciji Bosne i Hercegovine i Ministarstva za obrazovanje, nauku i mlade Kantona Sarajevo, su osnova za pripremu učenika za eksternu maturu i izradu ovog Vodiča.

Vodič za Eksternu maturu sadrži **tematske cjeline** i **nastavne jedinice** prema Nastavnom planu i programu za 6., 7., 8. i 9. razred devetogodišnjeg obrazovanja iz predmeta Historija/Povijest. Ispitna pitanja mogu biti isključivo iz tematskih cjelina i nastavnih jedinica koje su navedene u Vodiču.

Sva ispitna pitanja su bazirana na principima zadataka objektivnog tipa: dopuni, zaokruži (a,b,c...), podvuci, izaberi tačnu tvrdnju, zaokruži (TAČNO ili NETAČNO, DA ili NE), poveži, pročitaj historijski izvor i odgovori na pitanje, poredaj hronološki događaje. Prije svakog pitanja nalazi se precizno objašnjenje koje pažljivo treba pročitati da bi se utvrdilo šta se tačno traži od učenika.

3. UPUTSTVA ZA TESTIRANJE

Ispit iz predmeta će se održati u isto vrijeme, pod jednakim uslovima i na isti način za sve učenike koji pristupe Eksternoj maturi. Ispit traje 90 minuta.

Vrednovanje zadataka:

- Ukupan broj bodova finalnog testa je 10 bodova.
- Maksimalan broj bodova za svaki zadatak je 1 bod.
- Zadatak može da se sastoji od jednog ili dva dijela.
- Svaki dio zadatka se boduje.
- Ako jedan zadatak sadrži 2 dijela, onda se svaki tačni dio boduje sa 0, 5, a za cijeli tačan odgovor izračunava se $(2 \times 0, 50) = 1$ bod.
- Ako jedan zadatak sadrži 1 dio, onda se tačan odgovor boduje 1 bodom.

Dodatno, uz svaku vrstu zadataka priložena je uputa za rješavanje. Čitanje ovih uputa je bitno jer je u njima naznačen i način obilježavanja tačnih odgovora. Treba paziti da rad bude pregledan i čitak.

Zadatak će se vrednovati sa 0 bodova ako je:

- netačan,
- zaokruženo više ponuđenih odgovora, a traži se jedan ili dva (bez obzira što je među obilježenim i tačan odgovor),
- nečitko i nejasno napisan.

Dozvoljeni pribor: grafitna olovka, gumica i hemijska olovka.

Učenikov rad u finalnoj varijanti mora biti napisan (neizbrisivom) hemijskom olovkom plave boje.

Nakon rješavanja testa provjeriti odgovore.

Nije dozvoljeno:

- lažno predstavljanje,
- ometanje drugih učenika,
- prepisivanje,
- upotreba mobilnih telefona i drugih elektronskih uređaja,
- upotreba korektora.

4. PREGLED NASTAVNIH JEDINICA PO TEMATSKIM CJELINAMA

● VI RAZRED

1. UVOD U HISTORIJU

- a) Podjela prošlosti
- b) Računanje vremena

2. PREHISTORIJA

- a) Područje današnje Bosne i Hercegovine u prehistoriji

3. ANTIČKA KULTURA NA PROSTORIMA BOSNE I HERCEGOVINE

- a) Iliri
- b) Rimska vlast na prostorima Bosne i Hercegovine

● VII RAZRED

1. BOSNA U SREDNJEM VIJEKU

- a) Politički i društveni razvoje Bosne u srednjem vijeku
- b) Vjerska slika srednjovjekovne Bosne
- c) Kultura i umjetnost srednjovjekovne Bosne

2. BOSNA U OSMANSKOM PERIODU DO KRAJA XVIII STOLJEĆA

- a) Uspostava i organizacija osmanske vlasti u Bosni
- b) Bosanski ejalet u periodu 1580 – 1791
- c) Širenje islama i vjerski mozaik
- d) Društvo, privreda, kultura i umjetnost

● VIII RAZRED

1. EVROPA – NOVI VIJEK

- a) Humanizam i renesansa
- b) Velika geografska otkrića
- c) Reformacija i protivreformacija
- d) Kapitalizam i kapitalističko društvo
- e) Industrijska revolucija

2. ZEMLJE JUGOISTOČNE EVROPE – NACIONALNI POKRETI

a) Nacionalno buđenje u susjednim zemljama (Hrvatska, Srbija i Crna Gora)

3. GRAĐANSKO DRUŠTVO – NACIONALNE DRŽAVE

a) Nastanak i razvoj SAD

b) Francuska revolucija

c) Napoleonovo doba

d) Austro-Ugarska nagodba

4. BOSNA U XIX STOLJEĆU

a) Bosanski ejalet u XIX st.

b) Pokret za autonomiju Bosne

c) Provođenje reformi u Bosni: Omer paša Latas

d) Berlinski kongres i okupacija Bosne i Hercegovine od strane Austro-Ugarske

e) Aneksija Bosne i Hercegovine

f) Privreda i društvo u Bosni i Hercegovini u doba austrougarske vladavine

g) Obrazovne i kulturno-prosvjetne prilike

IX RAZRED

1. EVROPSKE I VANEVROPSKE ZEMLJE DO PRVOG SVJETSKOG RATA

a) Evropski vojno-politički savezi

b) Velike međunarodne krize pred Prvi svjetski rat

c) Nauka, tehnika i kultura na prelazu dva stoljeća

2. PRVI SVJETSKI RAT

a) Uzroci i povodi izbijanju rata; frontovi (ratišta)

b) Rezultati i posljedice Prvog svjetskog rata

3. SVIJET IZMEĐU DVA SVJETSKA RATA

a) Versajski mir i njegove odluke

b) Svjetska ekonomska kriza

- c) Liberalna demokratija; socijalizam u SSSR-u
- d) Fašizam u Italiji; nacizam u Njemačkoj
- e) Formiranje saveza sila Osovine (Put u Drugi svjetski rat)
- f) Naučno - tehnološka otkrića između dva svjetska rata

4. DRUGI SVJETSKI RAT

- a) Uzroci i povod izbijanju rata
- b) Prvi ratni period (1939 – 1943)
- c) Antifašistička koalicija
- d) Prekretnice rata i glavne ofanzive savezničkih snaga (1943 – 1945)

5. SAVREMENO DOBA (1945 – 2000)

- a) Osnivanje OUN-a
- b) Blokovska podjela, političke krize i ratovi
- c) Nastanak i širenje Evropske zajednice
- d) Pad komunističkih režima
- e) Naučna, tehnička, kulturna dostignuća (1945 – 2000)

6. BOSNA I HERCEGOVINA U XX STOLJEĆU

- a) Bosna i Hercegovina u Prvom svjetskom ratu
- b) Stanje i prilike u Bosni i Hercegovini između dva svjetska rata: Kraljevini SHS/Jugoslaviji (politički, privredni i obrazovno-kulturni život)
- c) Bosna i Hercegovina u Drugom svjetskom ratu (1941 – 1945)
- d) Poslijeratni period u Bosni i Hercegovini (1945 – 1990)
- e) Disolucija SFRJ i sticanje nezavisnosti Bosne i Hercegovine
- f) Rat u Bosni i Hercegovini i njegove posljedice (1992-1995)
- g) Dejtonski mirovni sporazum i postdejtonski period u Bosni i Hercegovini (1995-2000)

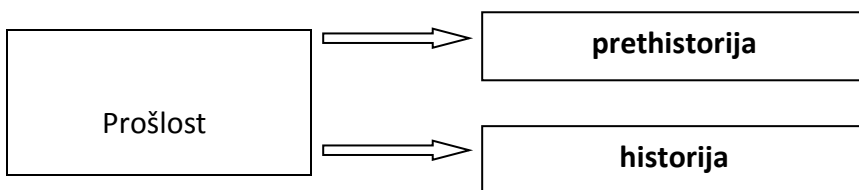
5. PRIMJER PITANJA PO TEMATSKIM CJELINAMA

● VI RAZRED

● UVOD U HISTORIJU

1. Upiši odgovor u predviđeni prazni prostor.

Cjelokupna čovjekova prošlost podjeljena je na dvije velike epohe. Koje?

2. Dopuni rečenicu.

Pri računanju vremena period u prošlosti prije rođenja Isusa Krista nazivamo stara era a period prošlosti nakon rođenja Isusa Krista nova era

● PREHISTORIJA (Područje današnje Bosne i Hercegovine u prehistoriji)

1. Zaokruži najvažnije nalazište mlađeg kamenog doba na prostorima Bosne i Hercegovine:

- a) Ripač
- b) Glasinac
- c) Butmir

2. Podvuci sojeničko arheološko nalazište metalnog doba u Bosni i Hercegovini:

Šije kod Doboja Ošanići kod Stoca Donja Dolina kod Bosanske Gradiške

● ANTIČKA KULTURA NA PROSTORIMA BOSNE I HERCEGOVINE

1. Zaokruži **dva** antička naroda koja **ne pripadaju** Ilirima:

- a) Gali
- b) Desidijati
- c) Autarijati
- d) Daorsi
- e) Kartažani
- f) Japodi

2. U navedenim tvrdnjama iz historije rimske vlasti na prostorima Bosne i Hercegovine zaokruži TAČNO ili NETAČNO:

Baton je bio vođa velikog ustanka Ilira protiv rimske vlasti. TAČNO NETAČNO

Na području Bosne i Hercegovine u rimsko doba bile su provincije Dalmacija i Panonija. TAČNO NETAČNO

● VII RAZRED

● BOSNA U SREDNJEM VIJEKU

1. Zaokruži **dva** vladara koji **nisu** bili vladari srednjovjekovne Bosne:

a) Matej Ninoslav

d) Stefan Dušan

b) Bela IV

e) Tvrtko I

c) Stjepan II

f) Prijezda

2. Zaokruži **dvije** kulturne pojave karakteristične za srednjovjekovnu Bosnu:

a) karolinško pismo

c) stećci

b) trubaduri

d) bosančica

● OSMANSKO CARSTVO

1. Dopuni rečenicu iz historije Osmanskog carstva.

U teritorijalnom (administrativnom) pogledu Osmansko carstvo se dijelilo na ejalete,

koji su se dijelili na sandžake.

2. Zaokruži tačan odgovor (a,b ili c):

Osmansko carstvo svoj je politički, vojni i teritorijalni vrhunac doživjelo za vladavine sultana:

a) Mehmeda II Fatiha

b) Selima I

c) Sulejmana Kanunija

● BOSNA U OSMANSKOM PERIODU DO KRAJA XVIII STOLJEĆA

1. Zaokruži grad u Bosanskom ejaletu koji **nije bio** prijestolnica Bosanskog ejaleta:

a) Mostar

c) Banja Luka

b) Travnik

d) Sarajevo

2. Zaokruži **dvije** države sa kojima je Osmansko carstvo, na granicama Bosanskog ejaleta, vodilo ratove u XVII i XVIII stoljeću:

a) Bizant

c) Dubrovačka republika

b) Venecija (Mletačka republika)

d) Habsburška monarhija (Austrija)

● VIII RAZRED

● EVROPA – NOVI VIJEK

1. Zaokružite **dvije tačne tvrdnje** iz historije Evrope u Novom vijeku:

- a) Humanizam i renesansa su uzore i ideale nalazili u antičkoj kulturi.
- b) Kristofor Kolumbo je 1498. godine otkrio nenaseljeni kontinent Ameriku.
- c) Protestantizam je bio pokret protiv mašina koje su u fabrikama oduzimale radnicima posao.
- d) Džems Vat je 1769. godine konstruisao parni stroj.

2. Dopuni rečenicu iz historije kapitalizma i kapitalističkog društva:

Kapitalističko društvo se dijeli na kapitaliste i radnike.

● ZEMLJE JUGOISTOČNE EVROPE – NACIONALNI POKRETI

1. Zaokruži tačan odgovor iz historije zemalja jugoistočne Evrope (Nacionalni pokreti):

Kao reakcija na započeti proces mađarizacije, sredinom tridesetih godina XIX st. u Hrvatskoj je nastao:

- a) slavenski pokret
- b) hrvatski pokret
- c) ilirski pokret

2. Podvuci **netičan podatak** u rečenici iz historije nacionalnih pokreta u zemljama jugoistočne Evrope:

Srbija je, početkom XIX stoljeća, nakon dva ustanka protiv Osmanskog carstva dobila **nezavisnost**.

● GRAĐANSKO DRUŠTVO – NACIONALNE DRŽAVE

1. Pažljivo pročitaj tekst i odgonetni o kojem dokumentu je riječ.

Narodna skupština pod zaštitom i prisutnosti vrhovnog bića (Boga) obznanjuje ova prava čovjeka i građanina:

Čl.1. Ljudi se rađaju i ostaju slobodni i jednaki u pravima. Društvene razlike mogu se temeljiti samo na općoj koristi.

Čl.2. Cilj svakog državnog udruživanja je zaštita prirodnih i neotuđivih prava čovjeka. Ta su prava: sloboda, vlasništvo, sigurnost i otpor protiv ugnjetavanja.

O kojem dokumentu je riječ? **Deklaracija o pravima čovjeka i građanina**

2. Pronađi **dvije** bitke Napoleona Bonaparte, najveću pobjedu i najveći poraz:

- a) Saratoga d) Getisburg
b) Austerlic e) Sedan
c) Sadova f) Vaterlo

● BOSNA U XIX STOLJEĆU

1. Pored tačnih tvrdnji zaokruži **DA**, a pored netačnih **NE**.

- a) Husein kapetan Gradašćević izabran je za vođu pokreta u Travniku. DA NE
b) Pokret za autonomiju Bosne slomljen je 1832. godine. DA NE

2. Dopuni rečenicu iz historije Bosne i Hercegovine u sastavu Austro-Ugarske:

Povod za izbijanje Hercegovačkog ustanka 1882. godine bilo je donošenje Vojnog zakona.

IX RAZRED

● EVROPSKE I VANEVROPSKE ZEMLJE DO PRVOG SVJETSKOG RATA

1. Zaokruži **hronološki tačan redosljed** velikih međunarodnih kriza pred Prvi svjetski rat:

- a) Prva marokanska kriza → Aneksiona kriza → Druga Marokanska kriza
b) Aneksiona kriza → Prva Marokanska kriza → Druga Marokanska kriza

2. Poveži pronalazače sa njihovim pronalascima:

1. Orvil i Vilbur Rajt 2 automobil
2. Karl Benc 1 avion

● PRVI SVJETSKI RAT

1. Poveži države sa vojnim savezom kojem su pripadale **u toku** Prvog svjetskog rata:

- 1) Italija, Njemačka, Austro-Ugarska, Bugarska 2 ANTANTA
2) Francuska, Britanija, Rusija, Italija
3) Njemačka, Austro-Ugarska, Bugarska, Osmansko carstvo 3 TROJNI SAVEZ
4) Rusija, Britanija, Francuska, Osmansko carstvo

2. Zaokruži četiri carstva koja su prestala da postoje nakon Prvog svjetskog rata:

- a) Austro-Ugarska, Njemačka, Francuska, Rusija
b) Rusija, Kina, Austro-Ugarska, Njemačka
c) Njemačka, Osmansko carstvo, Austro-Ugarska, Rusija

● SVIJET IZMEĐU DVA SVJETSKA RATA

1. Dopuni rečenicu iz historije svjetske ekonomske krize:

U SAD je izlaz iz krize pronašao predsjednik Franklin Ruzvelt programom reformi poznatih pod imenom Novi dogovor (New deal)

2. U navedenim rečenicama iz historije totalitarnih režima zaokruži DA ili NE:

- a) Musolinijeva fašistička stranka nije zabranjivala rad drugim strankama u Italiji. DA NE
- b) Nirnberški zakoni su omogućili Jevrejima puna prava građana Trećeg rajha. DA NE

● DRUGI SVJETSKI RAT

1. Dopuni rečenicu iz historije Drugog svjetskog rata:

Saveznici su konferencijom u Teheranu odlučili da se otvori zapadni front u Evropi a konferencijom u Jalti da se Njemačka nakon rata podjeli na četiri okupacione zone.

2. Zaokruži **hronološki tačan redoslijed** kapitulacije sila Osovine:

- a) Njemačka → Italija → Japan
- b) Italija → Njemačka → Japan
- c) Japan → Italija → Njemačka

● SAVREMENO DOBA (1945 – 2000)

1. U navedenim državama zaokružite dvije koje **nisu** postale članicama Evropske unije:

- a) Belgija d) Irska
- b) Norveška e) Finska
- c) Švicarska f) Luksenburg

2. U navedenim rečenicama iz historije nauke, tehnike i kulture savremenog doba zaokruži TAČNO ili NETAČNO:

- a) ENIAC je bilo kodno ime prve klonirane ovce. TAČNO NETAČNO
- b) Juriji Gagarin bio je prvi čovjek u svemiru. TAČNO NETAČNO

● BOSNA I HERCEGOVINA U XX STOLJEĆU

1. Zaokruži dva grada u kojima **nisu** održana zasjedanja AVNOJ-a ili ZAVNOBiH-a:

- a) Bihać d) Mrkonjić Grad
- b) Travnik e) Sanski Most
- c) Sarajevo f) Tuzla

2. Poveži događaj iz historije Bosne i Hercegovine u XX stoljeću sa datumom kada se desio:

1. Međunarodno priznanje Bosne i Hercegovine 1 6. april 1992. godine
2. Prijem Bosne i Hercegovine u OUN 2 22. maj 1992. godine

6. PRIMJER URAĐENOG TESTA

Pitanja	Mogući broj bodova	Ostvareni broj bodova
<p>1. <i>Podvuci tačan odgovor:</i></p> <p>Najstarije tragove čovjeka iz periodu starijeg kamenog doba arheolozi su pronašli u:</p> <p>a) istočnoj Bosni b) Hercegovini c) <u>sjevernoj Bosni</u></p>	1	
<p>2. <i>Dopuni tačan podatak iz historije srednjovjekovne Bosne:</i></p> <p>Crkvena organizacija srednjovjekovnih bosanskih heretika nazivala se <u>Crkva bosanska.</u></p>	1	
<p>3. <i>Zaokruži dva tačna podatka iz historije Bosne u sastavu Osmanskog carstva:</i></p> <p>Dvije nove religije koje su obogatile vjerski mozaik Bosne u sastavu Osmanskog carstva bile su:</p> <p>a) katoličanstvo d) protestantizam</p> <p>b) pravoslavlje ☒ e) Judaizam</p> <p>☒ c) islam f) manihejstvo</p>	0,5/1	
<p>4. <i>U navedenim tvrdnjama iz historije građanskog društva i nacionalnih država zaokruži DA ili NE:</i></p> <p>a) Bostonska čajanka je bila povod za izbijanje američkog građanskog rata. DA ☒ NE</p> <p>b) Napoleon Bonaparta proglasio se 1804. godine za doživotnog konzula Francuske. DA ☒ NE</p>	0,5/1	
<p>5. <i>Dopuni rečenicu iz historije Bosne u XIX stoljeću:</i></p> <p>Na čelu pokreta za autonomiju Bosne bio je <u>Husein-kapetan Gradašćević</u> a otpor reformama u Bosni konačno je slomio <u>Omer-paša Latas.</u></p>	0,5/1	

Pitanja	Mogući broj bodova	Ostvareni broj bodova
<p>6. Zaokruži hronološki tačan niz događaja iz historije Bosne i Hercegovine u sastavu Austro-Ugarske:</p> <p>☒ a) Berlinski kongres → Hercegovački ustanak → Aneksija</p> <p>b) Hercegovački ustanak → Berlinski kongres → Aneksija</p> <p>c) Aneksija → Hercegovački ustanak → Berlinski kongres</p>	1	
<p>7. <i>Dopuni rečenicu iz historije Drugog svjetskog rata:</i></p> <p>Prvu atomsku bombu SAD su bacile 6. avgusta 1945. godine na japanski grad Hirošimu a zatim 9. avgusta 1945. godine i na grad Nagasaki.</p>	0,5/1	
<p>8. Zaokruži dva tačna podatka iz historije savremenog doba:</p> <p>Reforme koje je u SSSR-u pokrenuo Mihail Gorbačov nazivale su se:</p> <p>☒ a) glasnost c) integracija</p> <p>b) detant ☒ d) perestrojka</p> <p>c) šengen e) apartheid</p>	0,5/1	
<p>9. Zaokruži hronološki tačan redoslijed velikih bitaka narodnooslobodilačkog rata u Bosni i Hercegovini:</p> <p>a) Kozara → Sutjeska → Neretva</p> <p>b) Neretva → Kozara → Sutjeska</p> <p>☒ c) Kozara → Neretva → Sutjeska</p>	1	
<p>10. Pročitaj izvor i odredi događaj iz historije Bosne i Hercegovine u XX stoljeću na kojeg se odnosi:</p> <p style="text-align: center;">„Jeste li za suverenu i nezavisnu Bosnu i Hercegovinu, državu ravnopravnih građana, naroda Bosne i Hercegovine - Muslimana, Srba, Hrvata i pripadnika drugih naroda koji u njoj žive?</p> <p style="text-align: center;">ZA PROTIV</p> <p>Izvor se odnosi na: <u>referendum za nezavisnost</u></p>	1	

7. LITERATURA

Nastavni planovi i programi:

Nastavni plan i program devetogodišnje osnovne škole Federacije Bosne i Hercegovine

Nastavni plan i program devetogodišnje osnovne škole Kantona Sarajevo

Udžbenici:

Bajramović, Amela (2010). *Udžbenik za 7. razred devetogodišnje osnovne škole*. Zenica: Vrijeme, Tuzla: Nam.

Bajramović, A., Midžić, F., Ahmetović, E., Hadžiabdić, A. i Klepo, A. (2011). *Udžbenik za 8. razred devetogodišnje osnovne škole*. Zenica: Vrijeme, Tuzla: NAM.

Dervišagić, Edis, Hadžiabdić, Hadžija, Mulić, Alen i Mehić, Vahidin (2010). *Udžbenik za 7. razred devetogodišnje osnovne škole*. Sarajevo: Bosanska knjiga.

Dervišagić, Edis i Hadžiabdić, Hadžija (2011). *Udžbenik za 8. razred devetogodišnje osnovne škole*. Sarajevo: Bosanska knjiga.

Forić, Melisa (2009). *Udžbenik za 6. razred devetogodišnje osnovne škole*. Sarajevo: Bosanska riječ.

Hasičić, Asmir (2010). *Udžbenik za 7. razred devetogodišnje osnovne škole*. Sarajevo: Sarajevo Publishing.

Hasičić, Asmir (2011). *Udžbenik za 8. razred devetogodišnje osnovne škole*. Sarajevo: Sarajevo Publishing.

Isaković, Arifa (2010). *Udžbenik za 7. razred devetogodišnje osnovne škole*. Sarajevo: Sezam.

Muminović, Azerina i Muminović, Safer (2010). *Udžbenik za 7. razred devetogodišnje osnovne škole*. Sarajevo: Svjetlost.

Muminović, Azerina i Sefer(2011). *Udžbenik za 8. razred devetogodišnje osnovne škole*. Sarajevo: Svjetlost

Petković, Aida i Pocrnja, Marina (2009). *Udžbenik za 6. razred devetogodišnje osnovne škole*. Tuzla: Klett.

Petković, Aida i Pocrnja, Marina (2010). *Udžbenik za 7. razred devetogodišnje osnovne škole*. Tuzla: Klett.

Šabotić, Izet i Čehajić, Mirza (2009). *Udžbenik za 6. razred devetogodišnje osnovne škole*. Tuzla: NAM.

Šabotić, Izet i Čehajić, Mirza (2010). *Udžbenik za 7. razred devetogodišnje osnovne škole*. Zenica: Vrijeme, Tuzla: Nam.

Šabotić, Izet i Čehajić, Mirza (2011). *Udžbenik za 8. razred devetogodišnje osnovne škole*. Zenica: Vrijeme, Tuzla: Nam.

Šabotić, Izet i Čehajić, Mirza (2012). *Udžbenik za 9. razred devetogodišnje osnovne škole*. Zenica: Vrijeme, Tuzla: Nam.

Valenta, Leonard (2010). *Udžbenik za 7. razred devetogodišnje osnovne škole*. Sarajevo: Bosanska riječ, Dječija knjiga.

Valenta, Leonard (2011). *Udžbenik za 8. razred devetogodišnje osnovne škole*. Sarajevo: Dječija knjiga, Bosanska riječ.